

Estafette Associatie geeft levenskwaliteit door

Foto: William Moore

Met de oprichting van de Estafette Associatie komt een beweging op gang waarin mensen deelnemen die kwaliteit willen in de keten van grond tot mond. Een keten waarin de deelnemers er samen voor zorgen dat er goed voor mensen, dieren, planten en de aarde wordt gezorgd. Uit welbegrepen eigenbelang bij levenskwaliteit nu en in de toekomst. Doet u mee?

*Gerwin Verschuur**

Kwaliteitsvoeding

De Estafette Associatie is ontstaan uit Odin Holland, Odin Abonnementen, Estafette winkels in Arnhem, Breda, Dordrecht, Ede, Maastricht en Utrecht en de Natuurwinkel in Driebergen. Kwaliteitsvoeding is de kernactiviteit. En als je een Estafettewinkel binnenloopt, straalt die kwaliteit van de producten af. Daar is in de hele keten van boer tot consument hard aan gewerkt en dat wordt door

steeds meer consumenten gewaardeerd. In 2005 is de omzet in natuurvoedingswinkels met 9% gegroeid, tegen de verdrukking van de supermarktoorlog in.

De essentie

De Estafette Associatie werkt aan een aantal belangrijke maatschappelijke veranderingen. Ze organiseert samenwerking in de hele keten van boer tot consument. Ze maakt de prijsvorming in de keten transparant en organiseert monitoring van het maatschappelijk verantwoord functioneren van de associatie. Ze biedt consumenten nieuwe mogelijkheden om medeverantwoordelijkheid te nemen voor de levenskwaliteit van mens en aarde. Ze probeert bewust te werken met de verschillende kwaliteiten van geld, zodat geld voor de associatie werkt in plaats van de associatie voor het geld.

De wens om deze veranderingen in te zetten komt voort uit pijn. Koos Bakker, directeur van de Estafette Associatie, heeft meegeemaakt dat veel goede bd-boeren zijn gestopt die hun levenswerk niet konden afmaken of overdragen aan een volgende generatie boeren. 'Wie wil er in de huidige setting nog zijn of haar ziel en zaligheid steken in de bd-landbouw?' Door samen te werken wil Estafette Associatie een langetermijnperspectief bieden aan bd-boeren. Pijn wordt ook gevoeld bij consumenten. Een consument in de Estafettewinkel van Hans Piet van Sprang en Maria Rijkse zegt: "Ik wil geen verantwoordelijkheid meer nemen voor de gevolgen van de prijsoorlog in de supermarkten. Want daardoor worden mensen uitgeknepen en ontslagen." De Estafette Associatie wil uit de pijn naar de passie, door met alle

De Estafette Associatie wil uit de pijn naar de passie, door met alle betrokkenen van boer tot consument samen te werken aan levenskwaliteit.

betrokkenen van boer tot consument samen te werken aan levenskwaliteit.

Estafette Associatie

De nieuwe samenwerking met boeren en consumenten kan ontstaan nu met bestaande ketenpartijen een adequate structuur is gevormd. De organisatiestructuur is een commanditaire vennootschap met Stichting Vidar als stille vennoot (de kapitaalverstrekker) en negen beherende vennoten afkomstig uit de deelnemende bedrijven. De drie kernactiviteiten van de Estafette Associatie zijn:

- Groothandel, logistiek en dienstverlening voor leveranciers en natuurvoedingswinkeliers
- Odin-abonnementen en Odin-webwinkel voor Odin-abonnees
- Estafettewinkels

Er werken 180 mensen en de jaaromzet in 2005 bedroeg 22 miljoen euro. In april 2006 is in Amsterdam een Estafettewinkel geopend en nog voor het eind van het jaar komt er ook een nieuwe Estafettewinkel in Zutphen.

Samenwerking van grond tot mond

Hoewel de ketensamenwerking dus begint

bij de groothandel en winkels wil Estafette Associatie zich uitbreiden over de hele keten van boer tot consument. De consument is daarbij het startpunt en het eindpunt, want de keten werkt omdat consumenten bepaalde behoeften hebben en bereid zijn te betalen om die behoeften te vervullen. Estafette Associatie richt zich op de groep consumenten die behoefte hebben aan producten die goed zijn voor mensen en aarde. Estafette Associatie wil die groep consumenten aan zich binden door een vaste groep boeren, verwerkers en winkels te ondersteunen bij de inzet van grond, arbeid, kapitaal en energie. Zo kan voor de consument een optimale prijs tot stand komen. De samenwerking in Estafette Associatie is er op gericht om onwenselijke of onnodige kosten te schrappen, zoals rentelasten, buitensporige beloningen of onnodige winst. Daarnaast is de samenwerking gericht op de ontwikkeling van kennis en vaardigheden die levenskwaliteit bevorderen. Estafette Associatie heeft een interne opleiding waarin kennis en ervaring wordt doorgegeven over bd-landbouw, samenwerken, antroposofie, economie en driegeleding. Momenteel nemen jaarlijks zeven mensen aan die opleiding deel.

Transparantie

Estafette Associatie wil vertrouwen van consumenten en partners opbouwen door de prijsvorming transparant te maken. Daarnaast wordt werk gemaakt van maatschappelijk verantwoord ondernemen door ketensamenwerking te organiseren. Voor een transparante prijsvorming worden alle taken in de keten en de kosten daarvan zichtbaar gemaakt. Daarbij worden ook de arbeidsvergoedingen van de mensen in de keten zichtbaar. De transparantie is een middel in de oordeelsvorming of de prijs redelijk is. De twee kernvragen in de oordeelsvorming zijn of de lusten en de lasten rechtvaardig zijn verdeeld en of er respectvol wordt omgegaan met dieren, planten, grondstoffen of de bodem. Een prijs is dus pas redelijk als mens en aarde recht wordt gedaan. Consumenten moeten erop kunnen vertrouwen dat de prijs redelijk is en worden partner in de oordeelsvorming. Er wordt een Raad van Advies gevormd waarin consumenten de Estafette Associatie gaan spiegelen of ze doen wat ze zeggen en zeggen wat ze doen. De Raad van Advies beoordeelt de prijsvorming en denkt kritisch mee over het maatschappelijk verantwoord functioneren van de organisatie.

Medeverantwoordelijkheid

Consumenten zijn door hun koopgedrag eindverantwoordelijk voor wat er in de keten gebeurt. In elke aankoop ligt immers instemming en waardering van het product besloten. Er is een groeiende groep consumenten die verantwoordelijkheid wil nemen voor producten en werkomstandigheden die goed zijn voor mens en aarde. Estafette Associatie wil met die groep consumenten een volgende stap zetten en nieuwe mogelijkheden bieden

om verantwoordelijkheid te nemen. Consumenten kunnen bijvoorbeeld aangeven waar ze wel en waar ze geen behoefte aan hebben. Ze kunnen partner worden in de Raad van Advies. Ze kunnen financieel deelnemen in het kapitaal waarmee de Estafette Associatie werkt. Of ze kunnen met een schenking bijdragen aan de ontwikkeling en verspreiding van het gedachtegoed waarmee de Estafette Associatie werkt.

Kwaliteiten van geld

En daarmee zijn we gekomen bij de laatste en spannendste vernieuwing van Estafette Associatie, de bewuste omgang met verschillende kwaliteiten van geld. De beherende vennoten van Estafette Associatie hebben het in hun onderneming opgebouwde kapitaal ingebracht in Stichting Vidar. Stichting Vidar is de stille vennoot in de Estafette Associatie die het kapitaal ter beschikking stelt voor het financieren van de hele keten. Eigendom en beheer van het kapitaal zijn binnen een commanditaire vennootschap gescheiden. De beherende vennoten hebben niet rechtstreeks zeggenschap meer over de aanwending van het kapitaal. Bovendien zien ze af van het recht op goodwill of overwinst. De beherende vennoten zijn van mening dat overwinst het resultaat is van alle betrokkenen in de keten van boer tot consument. Daarom wordt overwinst ook aan de ontwikkeling van de hele keten ter beschikking gesteld en niet slechts aan de kapitaalverschaffers. Er wordt om die reden geen dividend uitgekeerd. Koos Bakker, bestuurslid van Stichting Vidar, zegt dat participanten wel een (rente) vergoeding van 3% op het ingelegde kapitaal ontvangen.

Consumenten kunnen op dezelfde basis ook participeren in Estafette Associatie. Een par-

ticipatie heeft een waarde van honderd euro, is op naam gesteld en is niet aan derden overdraagbaar. De participaties zijn ten alle tijden om te wisselen tegen de contante waarde mits Stichting Vidar voldoende liquide is. Het kapitaal is niet altijd liquide want het circuleert immers in de Estafette Associatie.

Tot slot

Estafette Associatie geeft uitdrukking aan het groeiende bewustzijn dat door samen te werken in de keten, menselijke behoeften beter worden vervuld, werkgelegenheid beter gewaarborgd is en de kwaliteit van producten en dienstenverlening kan toenemen. Daarnaast wil Estafette Associatie zichtbaar maken dat geld in de keten verschillende kwaliteiten (kopen, lenen, schenken) heeft. Door daar bewust mee om te gaan, gaat geld beter stromen. De kosten nemen af en de kwaliteit van producten en diensten groeit. Estafette Associatie wil laten zien dat we het geld 'meester' kunnen zijn. Dat we geld voor ons kunnen laten werken in de ontwikkeling van bd-landbouw, verwerking tot voedingsmiddelen, distributie en opbouw van onze lichamelijke en geestelijke gezondheid. In de Estafette Associatie geven de ketenpartners het stokje aan elkaar door en zijn ze gezamenlijk verantwoordelijk voor het eindresultaat. Wilt u het stokje meedragen? ■

Estafette Associatie
Postbus 225
4190 CE Geldermalsen
telefoon 0345 - 577133
www.estafette.org

**) Gerwin Verschuur is projectleider CLM (Centrum voor Landbouw en Milieu) Onderzoek en Advies. Hij schreef al eerder in Dynamisch Perspectief over "Geld en kapitaal in een associatieve economie" (zie DP 2006, 1).*